

4.7 MAKRELL

4.7.1 FISKET I 2015

I 2015 hadde Norge en kvote på 242 078 tonn makrell. Norske fartøy fisket 241 905 tonn makrell i 2015. Tabell 1 gir en oversikt norsk fiske etter makrell i 2015, uavhengig av kvoteår.

Tabell 1: Fordeling og fangst i 2015

Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)
Fartøy med ringnottillatelse	169 287	168 121
Små ringnotfartøy (SUK)	15 413	14 946
Trål (inkl. estimert bifangst)	9 585	9 051
Kyst - lukket gruppe	44 578	46 932
• not < 13 m.st.l	6 993	7 333
• not ≥ 13 m.st.l	22 333	21 779
• garn- og snøre	15 252	17 820
Kyst – åpen gruppe	650	505
Kyst - landnot	100	99
Agnkvote	1 200	1 250
Forskning og forvaltning	1265	1 001
Totalt	242 078	241 905

Kilde: Norges Sildesalgslags kvotestatistikk per 31. desember 2015

Tabell 2 viser kvoter og fangst av makrell relatert til kvoteåret 2015. Med kvoteåret menes fangst som belastes den norske totalkvoten i 2015 angitt i reguleringsforskriften. Fisket i 2015 som er gjort på forskudd av kvoten for 2016 er ikke tatt med i tabell 2, da dette skal belastes kvoteåret 2016.

Tabell 2: Kvoter i 2015, fangst relatert til kvoteåret 2015, ufisket kvote 2015, justering gruppekvote 2016 (tonn)

Fartøygrupper	Forskriftskvote 2015	Kvoteår 2015 - kvote	Kvoteår 2015 - Fangst i 2014 og 2015				Ufisket kvote 2015 (kvotefleks på inntil 10 %)	Justering gruppekvote 2016
			Fangst i 2014 på kvoten for 2015 ²	Fangst i 2015 på kvoten for 2015	Overfiske utover 10 % kvotefleks	Sum fangst		
Ringnot	169 287	168 882	14 901	153 403	689	168 993	674	-785
SUK	15 413	15 241	908	14 118	15	15 041	214	-14
Trål	9 585	9 075	785	8 149	216	9 150	62	-137
Kystfartøygruppen	45 328	48 851	1 648	44 440	356	46 444		2 407
· not < 13 m.st.l	6 993	6 944	130	7 178	19	7 327		-383
· not ≥ 13 m.st.l	22 333	22 420	1439	20 185	115	21 739	181	500
· garn- og snøre	15 252	19 487	79	17 077	222	17 378		2 109
· åpen gruppe	650	650		505		505		
· landnot	100	100		99		99		
Agn	1 200	1 200		1 250		1 250		
Forskning- og forvaltning	1265	1265		1 001		1 001		
Totalt	242 078	245 264	18 242	222 965	1 276	242 483	1 131	1 290

Kilde: Norges Sildesalgslag per 21. januar 2016

¹ Utdelt kvote gjennom fartøyenes kvoteenhet (fartøykvote/ garantert kvote). Denne kvoten er justert for overfiske utover kvotefleksibilitet foregående år, avrunding i forbindelse med fastsettelse av kvoteenhet osv.

² I tillegg justeres det for overfiske av kvoten på fartøynivå på grunn av bifangst av makrell i andre fiskerier, samt estimert bifangst for trålgruppen

³ Fiske utover kvotefleksibilitetsordningen på gruppenivå fordeles til kystgruppen i henhold til etablert fordelingsnøkkel.

Fra og med 9. september 2015 fikk alle fartøy i garn- og snøregruppen adgang til å fiske maksimalkvoten med not det året. Maksimalkvoten var overregulert med 30 % ved sesongstart og overreguleringsgraden ble økt til 70 % 18. september 2015. Det gjestod om lag 2 100 tonn av utdelt kvote i 2015, noe som var om lag 600 tonn utover kvotefleksibilitetsordningen. Se punkt 4.7.4.2 for ytterligere detaljer.

For øvrig tilsa fiskets gang at det ikke var behov for ytterligere endringer i henhold til reguleringsforskriften.

4.7.2 KVOTEFLEKSIBILITET OG BIFANGST AV MAKRELL

Fra og med 2015 er hovedregelen at det ikke er tillatt å ha bifangst av makrell ved fiske etter andre arter, med mindre bifangsten kan avregnes fartøyets makrellkvote, eller fartøyet er uten adgang til å delta i fisket etter makrell. Det forventes at det enkelte fartøy disponerer kvoten og adgangen for kvotefleksibilitet slik at den også dekker eventuell bifangst av makrell i fisket etter andre arter.

Fangststatistikk viser at det i all hovedsak er fartøy med adgang til å fiske makrell som har bifangst av makrell i andre fiskerier. I 2014 og 2015 var det i hovedsak i direktefiske etter sild

i Nordsjøen det var bifangst av makrell. I 2015 var det også noe bifangst av makrell i fisket etter hestmakrell, nvg-sild og tobis.

Tabell 3 viser bifangst av makrell i andre fiskerier for årene 2014 og 2015 for fartøy med adgang til å fiske makrell.

Tabell 3: Bifangst av makrell i 2014 og 2015 for fartøy med adgang til å fiske makrell (tonn)

Hovedfiskeslag	Bifangst	
	2014	2015
Hestmakrell	10	128
Kolmule	4	14
Nordsjø-sild	482	851
NVG-sild	17	106
Tobis	64	159
Øyepål	2	27
Havbrisling	3	0
Kystbrisling	7	1
Totalt	589	1 286

Kilde: Norges Sildeslagslag per 25. mai 2016

Tabell 4 viser over overfiske for havfiskeflåten i fisket etter makrell for årene 2014 og 2015.

Tabell 4: Overfiske for havfiskeflåten i fiske etter makrell for årene 2014 og 2015

År	Fartøygruppe	Direktefiske - overfiske utover 110 % kvotefleks (belaster gruppeknoten)		Bifangst				Totalt overfiske	
				Belaster fartøyets kvote (inntil 110 %)		Etter fartøyets kvote er oppfisket - (belaster gruppeknoten)			
		Kvantum (tonn)	Antall fartøy	Kvantum (tonn)	Antall fartøy	Kvantum (tonn)	Antall fartøy	Kvantum (tonn)	% av gruppeknoten
2015	Fartøy med ringnottillatelse	689	25	608	74	338	25	1 027	0,6 %
	Små ringnotfartøy	16	2	64	14	0	0	80	0,5 %
	Trål	216	8	147	18	15	6	231	2,4 %
2014	Fartøy med ringnottillatelse	766	24	402	45	90	12	829	0,4 %
	Små ringnotfartøy	40	4	16	6	3	3	43	0,2 %
	Trål	187	11	45	13	10	4	197	1,8 %

Kilde: Norges Sildeslagslag per 25. mai 2016

Tabellen viser at hovedvekten av fisket utover kvoten (110 %) er tatt i et direktefiske etter makrell. Det er også flere fartøy som har fisket utover kvoten gå grunn av bifangst av makrell

i andre fiskerier. Det er et forholdsvis høyt antall fartøy som fisker utover kvoten, men det utgjør en meget liten andel av gruppekvoten. Fisket utover kvoten belaster gruppekvoten påfølgende reguleringsår.

4.7.3 KVOTESITUASJONEN I 2016

Frem til 2009 ble det totale uttaket av makrell i Nordøst Atlanteren fastsatt i forbindelse med de årlige kyststatsforhandlingene mellom Norge, EU og Færøyene om forvaltning av makrell. Island har siden 2010 deltatt i kyststatsforhandlingene. I årene 2010-2013 oppnådde ikke kyststatene enighet om forvaltning av makrellbestanden. I samme periode har Norge og EU inngått årlige avtaler om forvaltning av makrell og avsetning av kvantum til øvrige nasjoners fiske.

Etter krevende forhandlingsrunder ble det i mars 2014 klart at en ikke kunne oppnå enighet om en firepartsavtale om forvaltning av makrellbestanden. Norge, Færøyene og EU ble 12. mars 2014 enige om en trepartsavtale om fordeling og forvaltning av makrell. Avtalen har en varighet på fem år og de tre partene er enige om å fastholde den relative fordelingen seg i mellom i avtaleperioden. Den relative fordelingen er henholdsvis 26,67 % til Norge, 14,93 % til Færøyene og 58,40 % til EU.

Norge, EU og Færøyene inngikk 23. november 2015 en trepartsavtale for forvaltning av makrell for 2016, herunder en langsiktig forvaltningsstrategi. Totalkvoten ble satt til 895 900 tonn makrell i 2016. Dette er en reduksjon på 15 % sammenlignet med 2015. I henhold til den femårige trepartsavtalen om fordeling og forvaltning av makrell skal det i hele avtaleperioden avsettes 15,6 % av totalkvoten til øvrig kyststat og relevante fiskerinasjoner. I 2016 utgjør dette 139 620 tonn. I tabell 5 fremgår kvotene for 2016 til Norge, Færøyene og EU i henhold til avtalen:

Tabell 5: Kvoter i 2016 til Norge, Færøyene og EU

Kyststater	Kvote i 2015 (tonn)
Norge	201 663
Færøyene	112 892
EU	441 586

Den norske kvoten for 2016 er på 201 663 tonn makrell. I tillegg får Norge en overføring fra Færøyene i 2016 på 4 369 tonn makrell¹. Videre overføres 338 tonn til Sverige². Norsk kvote etter overføringer er på 205 694 tonn i 2016.

Norske fartøy kan fiske 201 663 tonn i EU-sonen, i ICES område IVa³. Videre kan norske fartøy fiske 43 881 tonn i Færøyenes fiskerisone i 2015⁴.

¹ Bilateral avtale mellom Norge og Færøyene av 11. desember 2015

² Bilateral avtale av 4. desember 2015

³ Bilateral avtale mellom Norge og EU om forvaltning av makrell for 2016 av 23. november 2015.

⁴ Bilateral avtale om forvaltning av makrell av 12. mars 2014, samt bilateral avtale mellom Norge og Færøyene av 11. desember 2015

4.7.4 REGULERINGEN OG UTVIKLINGEN I FISKET I 2016

4.7.4.1 Reguleringsopplegget

Reguleringen av fisket i 2015 er i all hovedsak videreført til 2016. Kvotefleksibilitetsordningene fra 2015 er videreført i 2016 for alle gruppene.

Norsk kvote etter overføringer er på 205 694 tonn i 2016. Av dette er 1 535 tonn satt av til forsknings- og undervisningsformål og 1 300 tonn til agn.

Dette innebærer at det står igjen 202 859 tonn til fordeling mellom fartøygruppene. Fordelingen av disponibel kvote er i tråd med Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak 6/07, samt avtale mellom Norges Fiskarlag og Sør-Norges Trålerlag av 15. desember 2009. Fordelingen er vist i tabell 6.

Tabell 6: Fordeling av norsk totalkvote i 2016

Fordeling grupper	Fordelingsnøkkel (%)	Gruppekvote (tonn)	Faktisk andel (%)
Kystfartøy	18,5 % av totalkvoten	38 529 ¹	19,0 %
Trålfartøy	4,0 % av totalkvoten	8 114	4,0 %
Ringnotgruppen:	77,4 % av totalkvoten	156 216	77,0 %
Små ringnotfartøy	8,3 % av ringnotgruppens kvote ²	13 049	6,4 %
Fartøy med ringnottillatelse	91,7 % av ringnotgruppens kvote ²	143 167	70,6 %
Totalt		202 859	

¹ Inkluderer 1 000 tonn overført fra ringnotgruppen til kystnot under 13 meter største lengde

² Etter overføring av 1000 tonn fra ringnotgruppen til kystnot under 13 meter største lengde

Tabell 7 viser fordeling av gruppeknoten i 2016 mellom de ulike kystfartøygruppene.

Tabell 7: Fordeling av kystfartøygruppens gruppekvote i 2016

Kystfartøygruppe	Andel (%)	Kvantum (tonn)
Avsetning åpen gruppe		650
Notfiske for ikke-manntallsførte fiskere		100
Lukket gruppe kyst ¹		37 779
Kystnot	65	24 906
Garn/ snøre	35	12 873
Totalt		38 529

¹ Overføring på 1 000 tonn fra ringnotgruppen til kystnot under 13 meter største lengde er lagt til etter fordeling mellom garn/ snøre og kystnot.

Tabell 8 viser fordelingen av gruppeknoten mellom kystnotfartøy etter største lengde.

Tabell 8: Fordeling av gruppeknoten mellom kystnotfartøy etter største lengde

Grupper	Totalt antall			Gruppekvote ¹ (tonn)	Andel (ca. %)
	Deltakeradganger	Strukturkvoter	Rettigheter		
Under 13 m st.l. ²	156	0	156	6 068 ³	21,2 %
13 - 21,35 m st.l.	58	81	139	18 838	78,8 %
Totalt	214	81	295	24 906	100 %

Kilde: Konesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet per 28. november 2014

¹ Gruppekvoteene er eksklusive kvotefleks fra 2015 til 2016

² Inkluderer fartøy med største lengde mellom 13 og 14,99 meter med hjemmelslengde mellom 10 og 12,99 meter.

³ Inkluderer 1000 tonn overført fra ringnotflåten.

Ringnot- og trålgruppen, samt kystnotgruppen på eller over 13 m. st. l. er 2016 tilnærmet flatt regulert da disse gruppene har full kvotefleksibilitet på fartøynivå⁵.

Overreguleringsgraden for maksimalkvoten for kystnotgruppen under 13 meter største lengde er satt til 80 %⁵. Dette er tilsvarende nivå som i 2015.

4.7.4.2 Garn- og snøregruppen

I 2016 har garn- og snøregruppen en gruppekvote på 12 873 tonn makrell. I 2015 gjenstod det 2 109 tonn av gruppeknoten i 2015, hvorav 1 525 tonn kan overføres til garn- og snøregruppen i henhold til kvotefleksibilitetsordningen. I tillegg er det 584 tonn som er utover kvotefleksibilitetsordningen. Norges Fiskarlag har anmodet⁶ om at dette kvantumet fordeles til kystgruppen i henhold til etablert fordelingsnøkkel. Dette vil si 204 tonn til garn- og snøregruppen og 380 tonn til kystnotgruppene⁷. Garn- og snøregruppen sin gruppekvote for 2016 blir dermed 14 602 tonn.

Fiskeridirektoratet utarbeidet i desember 2015 en analyse av garn- og snøregruppen sitt fiske etter makrell i 2015. Analysen ble gjort tilgjengelig på Fiskeridirektoratets nettside⁸. På bakgrunn av denne analysen ba Fiskeridirektoratet om innspill på utforming av en redskapsfleksibilitetsordning for garn- og snøregruppen for 2016, og eventuelt inndeling av gruppen i lys av dette. Fiskeridirektoratet har mottatt innspill fra en rekke næringsorganisasjoner og enkeltpersoner. Innspillene var svært varierende i anbefalingene.

Det ble avholdt et møte 3. mai 2016 mellom Fiskeridirektoratet og næringsorganisasjonene for å få innspill på Fiskeridirektoratets foreløpig vurdering og tilrådning i saken.

⁵ Foreløpige kvoteenheter ble satt i desember 2015 og ble deretter justert i mai 2016.

⁶ I et møte mellom Fiskeridirektoratet og næringen om redskapsfleksibilitetsordning i garn- og snøregruppen for 2016, 3. mai 2016

⁷ hvorav 81 tonn til kystnotgruppen under 13 meter og 299 tonn til kystnotgruppen på eller over 13 meter største lengde

⁸ Link: <http://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Nyheter/2015/1215/Vi-oensker-innspill-fra-naeringen>

Fiskeridirektoratet er opptatt av at reguleringsopplegget skal utformes så enkelt som mulig, primært av hensyn til næringsaktørene, men kontrollhensyn må også vektlegges. Norges Fiskarlag og Sjømat Norge er svært opptatt av å bevare en dorgeflåte i fisket etter makrell. Formålet er opprettholde driftsgrunnlaget til fiskerne på Sørlandet og aktiviteten på landmottakene fra Skude til Fosnavåg.

På møtet 3. mai ble det enighet om en kompromissløsning som til en viss grad ivaretar både Fiskeridirektoratets ønske om regelverksforenkling og kontrollhensyn, samt næringsens ønske om å fortsatt legge til rette for en dorgeflåte i fiske etter makrell. Forslaget ble oversendt Nærings- og fiskeridepartementet 20. mai 2016.

4.7.4.3 Oppfisket kvantum

Det er per 9. mai 2016 ikke meldt inn nevneverdige fangster av makrell for inneværende år.

4.7.5 FORDELING STRUKTURGEVINSTER I KYSTNOTGRUPPEN OG NY KVOTESTIGE

Strukturvoteordningen for kystflåten baserer seg på hjemmelslengder. Når fartøy strukturerer, avkortes kvoten med 20 % som tilfaller gruppen som helhet. I kystnotfiske etter makrell har fartøy under 13 meter hjemmelslengde ikke mulighet til å strukturere, noe som medfører 100 % avkortning på alle fartøy som går ut av andre årsaker. Disse avkortningene på henholdsvis 20 % og 100 % omtales i denne sammenhengen som strukturgevinster.

Forutsetningen for strukturvoteordningen var at strukturgevinster skulle komme de øvrige fartøyene i lengdegruppen til gode. Strukturgevinsten fordeles ved å foreta en justering av kvotefaktorene i stigen tilsvarende strukturgevinsten innenfor hver lengdegruppe.

Det legges til grunn at gruppeandelene i notgruppen i fiske etter makrell skal følge etablerte fordelingsnøkler, det vil si Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak av 2007. Dette innebærer at notgruppen under 13 meter hjemmelslengde skal ha 23 % og notgruppen på eller over 13 meter hjemmelslengde skal ha 77 %. Fordeling av strukturgevinster og inndecking i forhold til rekrutteringskvote gjøres slik at summen av kvotefaktorene i de enkelte hjemmelslengdegruppene delt på den totale summen av kvotefaktorene tilsvarer gruppeandelene vedtatt av Landsmøte 2007.

Fiskeridirektoratet vil påpeke at kystnotgruppen i reguleringsammenheng er fordelt i to grupper i henhold til fartøyets største lengde med et lengdeskille på 13 meter. I kystnotgruppen under 13 meter største lengde inkluderes også fartøy med største lengde mellom 13 og 14,99 meter med hjemmelslengde mellom 10 og 12,99 meter. Fordelingsnøkkelene over justeres derfor opp mot kvotefaktormengden i de enkelte reguleringsgruppene som følge av implussering etter største lengde.

Strukturgevinster frem til 27. september 2012 er fordelt. Strukturgevinster som foreløpig ikke er tatt høyde for må fordeles. Kystnotgruppen har hatt en netto reduksjon på 3 deltakeradganger i perioden 27. september 2012 til 7. januar 2016. 8 deltakeradganger er gått

ut i henhold til strukturkvoteordningen, mens det har funnet sted 5 nytildelinger (rekrutteringskvoter).

Summen av kvotefaktorene øker fra 1 030,589 til 1 040,2426 som følge av nytildelinger (rekrutteringskvoter). Dette utgjør 9,6536 kvotefaktorer. 4 rekrutteringskvoter er tildelt i hjemmelslengdegruppe 0-9,99 meter og 1 i hjemmelslengdegruppen 13-14,99 meter.

Per 7. januar 2016 er summen av kvotefaktorene 1 026,7052. Det vil si at det er 13,5374 kvotefaktorer til fordeling. Det er 3 deltakeradganger i hjemmelslengde gruppe 13-14,99 meter og 5 deltakeradganger i hjemmelslengde gruppe 18-21,35 meter som har utgått i medhold av strukturkvoteordningen.

For å tilfredsstille fordelingsnøkkelen i landsmøtevedtak av 2007 er det behov for en oppjustering av de individuelle kvotefaktorene.

Tabell 8 viser summen av kvotefaktorene per 27. september 2012, 7. januar 2016, samt summen av kvotefaktorene etter fordeling av strukturgevinster.

Tabell 9: Sum kvotefaktorer per 27. september 2012 og 7. januar 2016

Hjemmelslengde	Sum kvotefaktorer 27.9.2012	Sum kvotefaktorer 7.1.2016	Sum kvotefaktorer etter fordeling av strukturgevinster
0 - 9,99 meter	81,3715	86,2295	86,2295
10 - 12,99 meter	156,0906	156,0955	156,0955
13 - 14,99 meter	105,5027	107,4214	110,7587
15 - 17,99 meter	73,4216	73,4216	75,7026
18 - 21,35 meter	614,2026	603,5371	622,2872
Totalt	1 030,5890	1 026,7052	1 051,07

Tabell 10 viser gjeldende kvotestige, ny kvotestige som foreslås fra 1.1.2017, samt den prosentvise økningen det utgjør.

Tabell 10: Gjeldende og ny kvotestige, samt prosentvis økning

Hjemmelslengde-gruppe	Gjeldende kvotestige	Ny kvotestige fra 1.1.2017	Prosentvis økning
0-9,99 meter	1,2145	1,2145	0 %
10-12,99 meter	1,5455	1,5455	0 %
13-14,99 meter	4,7956	4,9446	3,107 %
15-17,99 meter	6,7983	7,0095	
18-21,35 meter	10,6632	10,9945	

Fiskeridirektøren foreslår at strukturgevinstene fordeles ved å foreta en justering av kvotefaktorene slik det fremgår av tabellen ovenfor.

Fiskeridirektøren foreslår at den nye kvotestigen har virkning fra 1.1.2017.